

## Abonamentele

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 2 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună  
 mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 3 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 7 fl., 1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 fr.,  $\frac{1}{2}$  an 20 fr., 1 an 40 fr.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,  
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,  
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:  
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.  
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 25 Aprilie st. v.

Planul unei expozițiuni regnicolare puse sub protecțiunea Alteței Sale Principelui de coroană a fost fără îndoială bine conceput. Ori-și-ce expozițiune este un fel de recapitulare a rezultatelor obținute într'un period de dezvoltare socială, și era bine să se facă și pentru țările coroanei ungare o asemenea recapitulare și să li se dea totodată și țărilor vecine ocaziune de a se convinge despre destoinicia economică a noastră și de a-și căuta din produsele noastre pe acelea, care pot să satisfacă și trebuințele lor.

Greșită ar fi fost idea unei expozițiuni numai atunci, dacă n'am avea ce să expunem. Nu ne îndoim însă, că expozițiunea va produce în toți vizitatorii convingerea, că Ungaria are ce să expună.

Chiar dintru început însă opiniunea publică maghiară a dat acestei expozițiuni un înțeles fals: pretindea, ca ea să fie națională maghiară. Prin aceasta o mare parte dintre elementele ce constituiesc regatul ungar a fost silită să-și impună oare-care rezervă față cu întreaga întreprindere. Maghiarii și-au încordat toate puterile, ca să se prezente în expozițiune cu cele mai bune produse ale lor. Ei aveau cuvinte să o facă, fiindcă își făceau. Expozițiunea e a noastră și îndeosebi nouă are să ne facă onoare.

Ar fi fost în interesul întreprinderii, ca și celelalte popoare din țările coroanei ungare să-și încordeze tot astfel puterile, ca expozițiunea să fie un fel de concurs emulativ al deosebitelor puteri, de care dispune regatul ungar. Aceasta nu se putea însă decât așa, dacă produsele de un caracter specific național se expuneau pentru fiesce-care popor îndeosebi. Astfel noi Românii am fi dat pentru expozițiune tot ceea-ce putem produce mai bun, dacă am fi știut, că industria casnică română va fi expusă ca română; nu am fost însă dispuși a ne trimite produsele specific naționale, pentru-ca alții să facă paradă cu ele.

Cu toate aceste s'au expus la Budapesta și produse române, s'au expus specimene din produsele tuturor popoarelor ce locuiesc în țările supuse coroanei sfintului Stefan. O mare parte din aceste însă a fost adunată pe apucate, nu ceea-ce este mai bun, ci ceea-ce din întâmplare s'a găsit. Astfel expozițiunea a pierdut mult și nu este cea mai bună icoană a destoiniciilor noastre economice.

Așa cum este însă această expozițiune nu este, cum ar voi concetățenii nostri maghiari să fie socotită, națională maghiară, ci regnicolară ungară, a tuturor popoarelor din țările coroanei sfintului Stefan. Numai că Maghiarii sunt mai bine reprezentați în ea și ar voi să aibă ei singuri succesele ei, dacă succese vor fi.

E dintr-un înțeles, că Alteța Sa Imperială, Prințesa în imperiu, trebuia să aibă și ea o parte din regnicolar

al expozițiunii, în care se prezentă popoarele ce locuiesc în țările coroanei ungare, ear' nu singur poporul maghiar. În aceasta consistă însămnătatea și valoarea expozițiunii.

Tot atât de sine înțeles e însă, că în cercurile politice maghiare această expozițiune a popoarelor și a țărilor a produs o impresiune mai mult ori mai puțin penibilă. Maghiarii devin nervoși, când le vorbim în Ungaria de mai multe popoare și mai multe țări, care împreună alcătuiesc un întreg organic; ei ar voi să vorbim totdeauna de un singur popor, cel maghiar, și o singură țară, Maghiaria. „Nemzet“ ne spune cu toate aceste, că viitorul nostru Monarch a vorbit chiar la deschiderea expozițiunii, adresându-se la Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru, în auzul reprezentanților trimiși de popoarele străine, despre mai multe popoare și mai multe țări, din al căror concurs a eșit expozițiunea.

Atât de grea le-a părut, precum se vede, cercurilor politice din Budapesta enunțarea acestui adevăr, încât „Pester Lloyd“ a creșut, că nu trebuie să spună mai departe ceea-ce s'a spus în „Nemzet“, și vorbește de locuitorii unei singure țări, care nu există, căci nu există nici de jure, nici de facto, o singură „țară a coroanei sfintului Stefan“, „Land der Stefans-Krone“.

Ceea-ce s'a spus în limba maghiară vorbită și înțeleasă de vre-o jumătate din cetățenii Ungariei, „Pester Lloyd“ a creșut că nu este oportun să se spună și în o limbă universală, prin care adevărul străbate în toate cercurile politice ale Europei și, ceea-ce este important, și la popoarele ce locuiesc în țările coroanei sfintului Stefan.

Adevărul cu toate aceste a străbătut și a încălzit milioane de inimi.

Cuvintele rostite de Principele de coroană ne indică direcțiunea, în care trebuie să se desvolte dreptul public al Ungariei, ear' „Pester Lloyd“, restălmăcind aceste cuvinte, ne încredințează, că cu totul alta e direcțiunea, în care ar voi să-și desvolte cercurile politice maghiare și îndeosebi cele guvernamentale.

## Revistă politică.

Sibiu, 25 Aprilie st. v.

Proiectul de lege despre ridicarea comuniunii de casă în fosta graniță militară s'a primit în ședința de alaltăieri a dietei ungare fără nici o modificare mai esențială. Domnii deputați prea puțin s'au interesat de destinațiunea aceasta, ceea-ce au dovedit prin împregiurarea, că cu privilegiul desbaterii asupra acelui proiect, casa deputaților a fost aproape goală, și de abia s'a aflat un deputat, care să fi vorbit în contra proiectului. Nici diaristica nu s'a ocupat de legea aceasta, care de altminteralea are în vedere o reformă radicală a relațiilor locuitorilor din fostul confiniu militar. Dintre oficioase singurul „Pester Lloyd“ arată necesitatea acestei reforme, firesce din punct de vedere al ideii de stat ma-

ghiari, — ear' opoziționalul „Budapester Tagblatt“ condamnând proiectul în general și vorbind în contra dispozițiunii cu privire la executarea ridicării de comuniune scrie un articol de fond, pe care, fiind pentru noi dintr-un mare considerant important, îl reproducem la alt loc în tot cuprinsul lui.

Relativ la destinațiunea afghană se scrie din Londra, că declarațiile lui Gladstone în casa de jos despre compromisul cu Rusia au produs o desbaterie agitată. Churchiel a șis, că compromisul nu e altceva, decât o capitulare timidă, ear' Trevelyan, apărând compromisul, s'a provocat la cuvintele lui Beaconsfield: Asia e destul de mare pentru Anglia și Rusia. Conservatorii privesc compromisul de o renunțare la pozițiunile dela început ale guvernului, pe baza cărora s'a și încuviințat creditul.

Diarele engleze se exprimă în diferite feluri despre declarațiile lui Gladstone. Astfel „Times“ țice, că declarațiile ministrului n'a produs de loc entusiasism, nici chiar între cei mai radicali spriginitori ai cabinetului, și că ele sunt obscure și cu două înțelesuri. Diarul „Daily News“ e îndestulit, ear' foile conservative „Standard“ și „Morning Post“ prin cele mai aspre cuvinte dau expresiune indignării lor pentru această dejosire și pentru renunțarea la pretensiunile engleze.

Declarația dlui Gladstone se reduce la aceea, că guvernul rusesc consimte cu guvernul englez în ceea-ce privesce pedepsirea oficerilor, că adevărat nu e dorit să se tragă în judecată bravii oficeri de amândouă părțile. Spre acest scop sunt guvernele gata a se supune arbitriului unui suveran amical. Mai departe declară, că guvernele s'au unit într'acolo, ca fluviul Penjdeh să se neutralizeze în decursul negocierilor și guvernul rusesc e înclinat a-și retrage anteposturile pe când va sosi comisiunea.

Ce e drept, declarațiile aceste sunt lipsite de multă precisiune, dovedesc însă hotărârea resolută a guvernului englez de a evita războiul. Tribunalul de arbitriu e o simplă formalitate și în destinațiunea graniței se vede, că guvernul e hotărât să facă pe voia Rușilor.

Din Petersburg se comunică, că consiliul de coroană, ținut în 1 Maiu la Gacina pentru o consultare asupra stării dintre Anglia și Rusia s'a fost convocat la stăruința d-nului de Giers. Cu toate, că iubirea de pace în Rusia e mare, un angagiament formal în privința Heratului nu se va pute face întocmai precum n'a succed nici încercarea, de a face din lupta de lângă Kușk obiectul unor nouă cercetări.

## Ridicarea comuniunii în fosta graniță militară.

Cetăm în „Budapester Tagblatt“ dela 5 Maiu:

„... A seară a părăsit regele capitala și dieta țării își reîncepe activitatea. Proiectul de lege, care se va desbateră mâine în casa de jos e străin de ori-ce luptă de partid, e cu desăvârșire nepotrivit, spre a deștepta pasiunile parlamentare, cu atât mai virtos e însă apt, de a aprinde pe mai periculoase pasiuni în părțile, pe cari le privesce. E vorba de ridicarea comuniunii de casă în fosta gra-

niță militară. Asupra necesității și binefacerii ridicării în principiu de abia domnesce în parlament vre-o deosebire de vederi. Comunismul agrar parțial a produs cel puțin la bărbați o trândăvie nespūsă, cari toată ziua zac pe pânțele și consideră deja simpla privire la lucrul femeilor de o încordare supra umană. Când au-  
 ...  
 nu chiar spre gloria guvernului nostru — în părțile Tisaiane uscate între Seghedin și Panciova, atunci Germani, Maghiari, Slovaci, Bulgari, și cu un cuvânt toți emigrații erau bine văduși, numai grănițerii au fost excluși...

„Cât timp disciplina militară a pus stavilă încâtva exceselor, starea era cam tristă, însă suportabilă; acum însă, când apăsarea pumnului militar a dispărut, neînfrânarea a produs o decadentă grabnică fizică și morală. Numărul populațiunii scade, și între o sută tineri obligați de miliție de multe ori nu se găsesc nici doi apti spre serviciu. Și aceasta se întâmplă într-o parte, în care nu se cunoaște industria cea mare, de abia meseria, și unde partea cea mai mare a locuitorilor se deprind în agronomie, ocupațiunea cea mai potrivită spre dezvoltarea trupului. Aci e lipsă de ajutor. Transformarea proprietății comune a comuniunilor în proprietate a singuraticelor familii poate deștepta impulsul de câștig și prin separarea locuințelor singuraticelor familii se pot crea totodată și rudimentele moralității.

„La toată întâmplarea însă rămâne între-barea, că oare momentul de față bine e ales spre restaurarea acestei societăți din punct de vedere politic și economic. Patenta înartulată din anul 1872 a exprimat deja împărțirea după capete, și deoarece de atunci încoace s'au făcut multe împărțiri, puțin mai e de discutat asupra împărțirii din destinațiune după neam. În urma proiectului de lege, despărțirea are să urmeze într'atâte parcele mici, încât familiile din acele nici nu se pot susține, — și aceasta e o împregiurare, care te pune pe gânduri, chiar într-o provincie, unde nici industria, nici proprietatea mare nu au nevoie de lucrul de țiler, și unde industria de casă e numai ca meserie secundară, ear' cultivarea ver-deșurilor de abia e cunoscută.

„Toate aceste ar fi cum ar fi; e însă altceva la mijloc. Executarea împărțirii are să se încredințeze solgăbirilor. În dispozițiunea aceasta vedem noi germinalele turburărilor și primejdiilor amenințătoare. Deoarece grănițerii consideră pe solgăbirii, ca pe reprezentanții ideii de stat maghiar și — se nu ne înșelăm noi înșine prin iluziuni — la grănițerii încă nici pe de parte n'a ajuns idea de stat maghiar la o conștiință deplină. Amintirea cea din urmă a grănițerilor e legată de anii 1848 și 1849 și suflarea de viață a acestui război a fost antipatia în contra Ungariei și a Maghiarilor. Un astfel de sentiment înrădăcinat și nutrit în mod oficial și cu multă străduință până în zilele noastre nu se poate stărpi într'un an doi“.

Aci face foaia Budapestană asemănare între Ungaria și Germania relativ la raporturile acesteia în Lotaringia, și apoi sfârșesc:

„Reprezentanții ideii de stat maghiar trebuie să biruască întâiu toate greutățile și pedecile deosebirii de rasă în fosta graniță militară, și ei nici nu sunt fără excepțiune administratori buni și caractere integre. Guvernul din ce în ce tot mai mult abuzează prin aceea, că trimite între naționalități lăpădăturiile ampoliatilor. Dacă unul dintre acești reprezentanți ai maghiarismului are ceva pe conștiință, numai decât află vreo conspirațiune panslavistă sau daco-română, spre a-și acoperi păcatele. Pausz și tovarășii lui au fost adevărați Columbi de conjurări

și au înstrăinat decătră noi inimile regimentului românesc-bănățean.

„Și dacă ar fi fie-care solgăbiru dela graniță un funcționar de model, și dreptatea hotărârilor sale să fie chiar ideală, totuși ar trebui ca la regularea drepturilor înrădăcinate să fie adese respectate și adevăratele interese ale singuraticilor. Țeranul totdeauna se crede scurtat în cauzele lui de avere, și dacă chiar Dău ar întreprinde împărțirea comuniunilor, interesați tot ar dice, că li s'a făcut nedreptate. Câtă vărare de sânge au produs comasațiile, chiar și acolo, unde au fost cu cea mai strictă dreptate efectuite! Nu e absurd, nu antipatriotic, de a descărca asupra Ungariei toată abundența amărăciunii țeranilor, prin aceea, că cu executarea se însărcinează solgăbirii, aceia, pe cari îi privește grănițerii de reprezentanții ideii de stat? Grănițerii au auzit încă de prin tinerețile lor, că numai tiranie maghiară, ear' dreptate maghiară nu există. Nu poate atunci să nu se simtă scutit, de așa un exemplu viu pentru adevărul acestor calumniări? Atât din punct de vedere al interesului maghiar, cât și în interesul grănițerilor, spre executarea reformei numai o autoritate chemată poate să existe, aceasta e: judecătoriile ordinare, ale căror decisiuni oferă o garanță mai bună pentru executarea dreptății, decât dispozițiunile solgăbirilor, și cari; de vreme-ce își au rădăcină la noi în țară, ear' grănițerul vede în judecător totdeauna pe urmașul auditorului, nu vor avea să se lupte cu neîncrederea generală și ale căror abuzuri nu se identifică cu efectele ideii de stat maghiar. Cestiuni de drept nu trebuie rezolvite după vederile generale ale inteligenților, ci amăsura intereselor speciale și cu privire la vederile înăscute ale interesaților.“

## Dela sinodul gr-or. din Caransebeș.

Cetim în „Luminătorul“:

Din Caransebeș, unde a rămas tot materialul sinodului nu scrie nime despre decurgerea sinodului din est an; vom scrie deci în general despre decurgerea sinodului ca și până la sosirea detaliilor să nu creadă publicul, că nu este ce se scrie despre acest sinod.

Deschiderii a premers chemarea Duhului sfânt în serviciul divin pentru Emanuel Gojdu, Demetriu Hățegan, D. Peția și Ana Alexandroviciu.

Rapoartele senatelor bisericesci, scolare și episcopesci, din cari s'a constatat progres în îmbunătățirea stării religioase, scolare și financiare, s'au luat la cunoștință; luându-se totodată concluse speciale pentru asigurarea controlului și sgriginirea înaintării.

Cu drept cuvânt cel mai însemnat conclud al acestui sinod a fost votarea sumei recerute pentru înființarea unei tipografii diecesane și a unui diar bisericesc-scolar al diecesei — (10,000 fl.), precum și votarea sumei de 20,000 fl. v. a. pentru ridicarea unui etagiu la casa diecesei. Mari speranțe se leagă de aceste concluse, căci

toți dorim să se pună la dispozițiunea consistenței toate mijloacele de a se înfățișa cu demnitate și a-și reprezenta vederile în publicitate prin un organ, pentru-că numai est mod se frâng vîrfurile spinilor maliției, și se răspândește lumina adevărului, pe care apoi se poate basa neparțiala și dreapta judecată în prezent și în viitor.

Nu mai de puțină însemnată e concludul sinodului, prin care s'a ales o comisiune sinodală generală consistătoare din d-nii F. Musta, președinte, I. Ianculescu, Cor. Bredicean, I. Budințan, At. Cimponeriu, Andr. Ghidui și Filip Adam, care se va întruni cam trei zile înainte de sesiunea fiecărui sinod și va pregăti cauzele și agendele ordinare ale sinodului. Prin această comisiune se va erua starea lucrurilor și mai lămurit, se vor pregăti pe base tari conclusele sinodului, și — poate că se va cruța și timp și bani.

tare, că între membrii sinodului s'a restabilit buna înțelegere, delăturându-se toate barierele create în mod artificios, prin cari eram desbinați frați de un neam și de un sânge, fiii unei și aceleiași biserici și națiuni deopotrivă asuprite și și averse la spriginul fiecărui Român cu inima la loc. Admirabilă a fost tactica și răpitoarea a fost argumentarea logică a decoarei neamului nostru, a d-lui Dr. Alexandru Mocsonyi în această cestiune; recunoaștem însă cu mângăiere sufletească, că din toate părțile s'a arătat bunăvoința de a realiza „armonia“ celor chemați în reprezentațiunea bisericii, și așa pe cât de sfiți au fost membrii sinodului între sine la început, pe atât de intimi ca frații au fost sub durată sinodului. Acest fapt, armonia, alipirea reprezentanților bisericii noastre — e peatra, pe care răzimată biserica noastră națională așteaptă lovirile vrășmașilor — ca să le arete puterea sa neînvingibilă și nimicitoare.

Din bărbății de frunte cu inteligență și integritate morală avem câțiva și aji afară de sinod, datorința poporului e și în contra voinței lor a-i alege, căci biserica și națiunea are drept a-și folosi toți fii sei în luptă pentru binele seu, eară aceia datori sunt a pași în această luptă onorifică, ca atunci, când pentru viață sau existență a națiunii noastre, să se lupte și să se lupte teri luptători.

Ser.

## Cestiunea ortografică.

Cetim în „Foaia bisericească“ din Blaj următorul „răspuns“:

Încă în anul trecut în răspunsul dat la întrebarea unui domn preot ne-am fost exprimat, că părerea noastră individuală formată nu după studiu îndelungat filologic, ci dedusă din spiritul civilizațiunii moderne, al cărei principiu fundamental este simplificarea lucrului, ne-am fost exprimat dicem părerea relativă la cestiunea ortografiei limbii noastre, că noi nu credem, că va avea viitor ori-ce ortografie etimologică, fie aceea cât de moderată. În părerea aceasta ne-a întărit încă și mai tare conferența profesorilor dela cele trei gimnasii române unite, ținută în Blaj în săptămâna Pascilor, în care am observat un curent

puternic în contra ortografiei etimologice. Pozițiunea cea mai puternică a ortografiei etimologice a fost până acum Blajul; și acum chiar și pozițiunea aceasta puternică încă a fost atacată, din care cauză am dis în nr. 7 al foi noastre, că ortografia etimologică luptă acum lupta Cartaginei înainte de cadere, va să dică, luptă desperată pentru o cauză perdută. Recunoaștem de îndreptățită durerea venerandului redactor al „Foiei scolastice“ pentru lucrul acesta; o recunoaștem durerea aceasta cu atât mai virtos, că poate puțin bărbăți au pătuns în spiritul etimologiei și o au studiat așa din fundament ca venerandul redactor al „Foiei scolastice“, care ca profesor de limba română se ocupă de un deceniu și jumătate cu ea. Și apoi omul se desparte cu greu de un lucru, ce l'a aprofundat atât de bine. Pe lângă tot respectul însă, ce-l avem de cunoștințele dînsului cele frumoase ortografice, fie-ne iertat a întreba, oare când vom pute ajunge acolo, ca toți Românii, cari știu scrie și ar dori să poată scrie cu o ortografie bună, să poată și face asupra ortografiei studiile acele frumoase, ce le-a făcut venerandul redactor al „Foiei scolastice“? Cumcă le este preste toată puțină a scrie cu o etimologie curată și corectă, se poate convinge, dacă va binevoi venerandul redactor al „Foiei scolastice“ a lua în mână ori-ce scrisoare a unui Român inteligent, care nu a făcut atari studii ortografice ca dînsul, de ar fi acela chiar și absolut de gimnasia cu eminentă din limba română, și se va mira de sigur de chaosul ortografic, ce-l va afla acolo. Pentru-ce dar' să se statorească pentru publicul nostru o ortografie, care imensa majoritate nu o poate învăța nici odată, nici nu o poate corect folosi nici când? Afară de aceea, până când nu vor face toți Românii, ce voesc să scrie bine, atari studii, precum cu multă diligență și sudoare le-a făcut venerandul redactor al „Foiei scolastice“, până atunci nu va fi uniformitate în scriere, ci fie-care va scrie numai așa de bine, pe cât îi sînt de mari studiile. De ce atunci o ortografie pentru publicul nostru, cu care nu putem ajunge la uniformitate nici când? Binevoească venerandul redactor al „Foiei scolastice“, dacă voesc să se convingă, a lua în mână numai foile romănesci din anii trecuți, când dincoace de Carpați etimologia ținea tot terenul ocupat, și se va mira, ce confuziune babilonică va afla în ele în privința ortografiei. Cu etimologia vom ajunge acolo, de în urmă nu ne vom mai pute înțelege unii pe alții, nici nu ne vom mai pute ceti scrisorile. Ba etimologia este un lucru așa de greu, căt dacă o am pretinde dela toți Românii, atunci toți ar trebui să fie încăta filologi. Ce lucru ne-natural însă a pretinde dela tot cărturarul să fie și filolog? Apoi ortografia etimologică presupune o cunoștință și familiaritate cu limba latină, care imensa majoritate a publicului nostru nu o poate avea nici odată. Pentru-ce se legăm dar' scrierea limbii noastre de cunoștința limbii latine, și se se pretindă, ca oare-cine se cunoască mai întăiu o limbă străină, ca să-și poată scrie pe a sa? Noi ne nascem cu limba română, și apoi se fim necesitați a învăța mai întăiu o limbă străină, ca să o putem scrie pe a noastră. Unde poate fi un lucru mai nepractic și mai nenatural?

În urmă întrebăm, ce înseamnă a scrie? A scrie înseamnă a exprima prin semne sunetele. Prin urmare scrisoarea este oglinda sunetului. Prin etimologie însă se exprimă sunete, cari nu se aud și prin aceasta scrisoarea aberând dela scopul ei, înceată de a mai fi oglinda sunetului, devine nenaturală și ajunge la curiosul acela, că una se scrie și alta se cetesce. Prin aceasta însă scrisoarea în loc de a progresa spre simplificare, regresează, că devine întunecată și se apropie de scrisoarea cea primitivă prin concepte, de scri-

soare ieroglifă. Timpul nostru însă, care tinde tot la simplificare, atari lucruri nu le poate suferi, fiindcă în loc de a ușura, împedecă progresul. Stenografia și ieroglificele sînt cele două extreme ale scrisorii. Etimologia merge îndrept spre ieroglifice, fonetismul înainte spre stenografie. Ușor poate vedea ori-cine, pentru care se va decide timpul nostru. De unde toată etimologia după părerea noastră este un balast prea greu pentru națiunea noastră, pe care de o parte nu-l poate purta, ear' de altă parte și dacă l-ar purta, nu ar avea nici un folos. Pentru aceea am dis, că spiritul timpului de astăzi nu poate suferi timp îndelungat nici o etimologie, și cumcă nu ne-am înșelat, este dovadă reacțiunea cea mare, ce s'a înscut în toată românimea în contra ei, și terenul cel mult, de pe care este deja bătută; dovadă este, că chiar și la Francezi și Englezi, cari încă au o specie de etimologie — deși de altminte născută în un mod mult mai natural ca la noi, fiindcă la ei nu filologii au pus-o în spațele națiunii ca la noi, ci s'a născut prin un proces oare-care natural în istoria limbii — chiar și la acestia este o reacțiune puternică nu fără viitor în contra etimologiei.

Apoi nu putem aproba de loc motivul adus de venerandul redactor al „Foiei scolastice“, că etimologia ne-a conservat limba. Dacă ar fi adevărat motivul acesta, atunci astăzi nu am mai avea limbă, deoarece-ce ortografia etimologică este un ce cu totul nou, și în veacurile trecute nu numai n'a fost la Români nici o etimologie, ci a fost fonetismul cel mai extrem, anume cirilele, și totuși limba noastră nu a perit. Cine ne-a conservat limba? Nu etimologia, căci n'a existat, ci poporul român cu simpatia lui cea mare pentru limba sa, și în viitor earăși poporul o va conserva, și nici decum filologii etimologiști. Nu putem mai departe aproba nici motivul, că numai etimologiștii au studiat serios istoria limbii noastre. Și între Români sînt destui bărbăți veneranți, cari au decedat în studiul limbii române, și totuși nu sînt etimologiști; acum sînt și între străini destui antietimologiști, cari au studiat limba noastră din fundament. Îi vom arunca oare pre toți acestia în tabăra diletanților? Cred, că a face din erudiți monopol numai pentru etimologiști nu voesc chiar nici etimologiști.

În urmă ven. redactor al „Foiei scolastice“ face alusiune la împregiurarea, că „Foaia bisericească“ încă se tipărește cu ortografia etimologică. Asta e drept. Însă ortografia „Foiei bisericesci“ nu este tot una cu opiniunea individuală a redactorului ei. „Foaia bisericească“ trebuie să se tipărească cu ortografia voită de cei mai mari. Aceasta însă nu împedecă pre redactorul ei să nu aibă o altă opiniune individuală în cestiunea ortografică, care și acum și de altă dată și-a exprimat-o cu toată franchețea fără a se rușina de ea. Prin aceea, că redactorul „Foiei bisericesci“ tipărește foaia cu ortografia etimologică, ca un fiu ascultător s'a supus numai voinței acelora, cari au inspecțiunea supremă preste foaiă; de opiniunea sa individuală însă nu a abdis nici când.

## Cronică.

Cauza universitarilor români — dice „Kolozsvári Közlöny“ de astăzi — s'a sfîrșit prin următoarea declarație. „Declarație. Subscriși ca ascultători români ai facultății juridice dela universitatea reg-ung. „Francisc-Iosif“ din Cluj am publicat în nr. 87 al diarului politic „Gaz. Trans.“ din 30 Aprilie a. c. următoarea declarație: Subscriși nici când nu am avut intențiune să ne facem membri ai reuniunii maghiare de cultură. Ce e drept însă, am subscris

## Foița „Tribunei“.

### Bunica

de Bojena Němcová,  
tradusă din limba boemă  
de Prof. Dr. Urban Iarník.  
(Urmare.)

„Bunico, bunico, eată o damă în haine de cavalier, uită-te! strigară copiii.

„Ce vî mai plesnesce în cap, ce fel de damă în haine de cavalier? Doamna princișeasă este“, dișe bunica, uitându-se jos prin fereastră.

Copiii mai mai se năcăjiră, că nu era vreo cavalieră, după cum își închipuiau ei.

„Doamna princișeasă vine la noi sus!“ strigară toți.

„Cine scie, ce vedeți; cum ar pute să se cațere calul aicea“, dișe bunica.

„Întru adevăr, Orland se cațără ca o pisică, uită-te numai!“ strigă Ioan.

„La lasă-mă în pace, nici nu vreau să mă uit. Ciudate petreceri mai are boerimea“, grăi bunica, oprind pre copii să nu prea înainteze, uitându-se prin fereastră.

Nu țin mult, princișeasa era sus. Ușor neacă de pe cal, își aruncă rochia cea lungă pe mîr și intră în altan.

Bunica se sculă și o salută cu respect.

„Aceasta e familia lui Prošek?“ întrebă princișeasa, privind la fețele copiilor.

„Așa este, milostivă doamnă“, răspunse bunica.

„D-ta de bună seamă ești bunica lor?“

„Sînt, milostivă doamnă, muma mumei lor.“

„Poți să te bucuri, sănătoși nepoți mai ai. Însă, voi copii, oare ascultați voi de bunica?“

— îi întrebă princișeasa pe copii, cari nu mai luau ochii de pre ea.

La întrebarea ei copiii își scoborîră ochii, șoptind: „ascultăm“.

„De, cam merge și cu dîșii. Câte odată într'adevăr — însă ce se facem, oare nici noi nu eram mai bune“, dișe bunica.

Princișeasa zîmbi. Vădînd pe laviță coșarca cu fragi, întrebă: „Pe unde le-au cules copiii.“

Bunica în dată îndemnă pe Bărbica, dișînd: „Du-te, fetico, poftesce pe milostivă princișeasă. Sînt proaspete, copiii le-au cules pe drum. Poate-ți vor plăce milostivei doamne. Când eram tineră, îmi plăcea și mie rodirile acestea; dară de când mi-a murit copilașul, n'am mai luat nici una în gură“.

„Și de ce?“ întrebă princișeasa, luând dela Bărbica coșarca cu fragi.

„Așa este între noi, milostivă doamnă; dacă îi moare mumei un copil, nu se mănăncă până la sf. Ioan Botezătorul nici cireșe nici fragi.“

Atunci ci-că fecioara Maria umblă prin ceriu, împărțînd copiilor celor mari rodirile aceste. Dară copilului a cărui mămă n'a fost cumpetată și mănăncă din rodirile aceste, aceluia îi dice fecioara Maria: „Uită-te, pușorule, pentru tine puțin a ajuns, mămă-ta le-a mănăcat toate“. De aceea mai-cele se stăpănesc și nu mănăncă din rodirile aceste. Ei bine, și dacă se astîmpără până la sf. Ioan, se astîmpără și după Ioan“, mai adause bunica.

Princișeasa își ținea în degete o fragă dulce și roșie ca buza ei frumoasă; dar' la vorba bunicii o puse fără voie înapoi în coșarcă, dișînd: „Nu pot să mănănc acum, căci voi, copiii, n'ați avut nimica pe drum“.

„Asta nu face nimic, domniță, mănăcați numai ori le luați acasă cu coșuleț cu tot, noi o să ne culegem altele“, întîmpină iute Bărbica respîndînd coșulețul, ce i se întindea.

„Primesc deci darul vostru“, dișe princișeasa, zîmbind la fetica cea naivă; „măne însă să veniți după coșuleț la castel și pe bunica s'o aduceți cu voi; ați înțeles?“

„O să venim, o să venim.“ Se învoiau copiii tocmai așa cum făceau când îi poftia morăreasa la moară.

Bunica voia să mai întîmpine ceva, însă nu mai era chip; princișeasa i se închină ușor bunicii, le zîmbi copiilor și eși din altan. Întin-

gînd apoi coșulețul rendășului, sări pe Orland și dispărî, ca o vedenie frumoasă, între copaci.

„Bunico, mă bucur, că am să ved castelul! Tăicuța spune, că doamna princișeasă are acolo nisce cadre frumoase“, dișe Bărbica.

„Și ci-că este acolo papagalul, care vorbesce. Așteptați numai, bunico, o să vă minunați!“ strigă Ioan, bătînd în palme.

Micuța Adela însă, uitându-se la sine, dișea bunicii: „Atunci nu-mi voi lăsa rochia aceasta, nu-i așa bunico?“

„Dumneșeule, nici n'am băgat de seamă la fată. Frumos mai areți! ce ai făcut?“ — se încrucișă bunica, vădînd, căt este de murdără fata.

„A mea nu este vina, Ioan mă împinsese și cădui în fragi“, se desvinovăția mititica.

„Voi doi totdeauna vă scărmenați mereu. Frumoasă închipuire și-o mai fi făcînd de voi doamna princișeasă; o să dică, că sînteți nisce diavolași. Acum însă haideți ca să ajungem la pădurar. Dar' vî dic vouă, băieților, dacă veți fi tot așa de sburdalnici, cum sînteți de obicei, nu vî mai iau cu mine nici odată“, — porunci bunica.

„Vom fi cu minte, bunico“, o încredînțau băieții.

„Să vedem!“ își spunea bunica, mergînd în urma copiilor cătră pădure pe cărarea cea

interesantă (Va urma.)

caracterul reg

câte 10 sau 20 cr. pe listele de colectare, ce le purtau colegii nostri maghiari parte sub presiune morală, pentru-că mai de multe ori am fost înfestați pentru contribuiri spre un scop sau altul, parte că unora li s'a spus, că se colectează pentru „societatea maghiară de ajutorare a juristilor,” și apoi nici nu puteam visa, că cineva se poate face membru cu 10 sau 20 cr. la o societate, ca și cea din cestiune. Noi, ce e drept, nu suntem membri ai reuniunii maghiare de cultură, am contribuit însă și noi la suma conferită din partea juristilor mai mult din complesanță față cu colegii nostri maghiari. Noi n'am voit prin declarația de mai sus să ofensăm pe juristii maghiari, cuvintele vătămătoare le și retragem prin aceasta, și regretăm pașii negândiți pre cari i-am făcut. Cluj, în 5 Maiu 1885. Ioan Popescu, Alexandru Fărcaș, Iosif Popescu, Enea Drăia, (il cunoaștem de mai înainte! red. „Tribunei”) — Din acest catalog — sfârșescă diarul Clujan — Eugen Bran și Ioan Cherecheș. Acești trei domni cu multă îndârjire au denegat subscrierea declarațiunii. Nu vor să fie bărbați, nu vor să se repareze greșeala. Celorlalți patru le iartă (?? red. „Tribunei”) tinerimea, pentru-că deși au greșit, și-au reparat însă greșeala cu bărbăție. Causa acestor trei domni îndârjiți va isprăvi-o tinerimea pe altă cale.

**Reuniune de maghiarisare în comitatul Hunedoarei.** În interesul înființării unei reuniuni de maghiarisare în comitatul Hunedoarei contele Kocsárd Kun a ținut o „conferență confidențială”, în care s'a hotărât să se înceapă spre acest scop o acțiune. Cu această ocaziune s'a ales un comitet executiv constând din: conții Kocsárd Kun și Geza Kun, bar. Geza Iosika, Coloman Barsay, Ludovic Réthy, Francisc Solyom-Fekete, Georgiu Lázár, Iosif Sándor, Gavril Téglás și Ladislau Markossy. În scurt se va începe colectarea. Contele Kocsárd Kun a compus un apel, care se va publica în tot comitatul. S'au înființat șapte filiale, cărora contele Kun le-a dat câte 100 fl. — Agitațiunea s'a început. Trebuie să ne ferim ca poporul nostru să nu contribuie sub pretext de alte scopuri la o reuniune destinată a-i răpi limba și a-i înstrăina copiii.

**La adresa lui „Pester Lloyd”.** În nrul 123 al acestui organ din 5 Maiu n. aflăm următoarea notiță:

„La adresa „Tribunei” și a „Telegrafului român”. Precum aflăm din numerii mai pe urmă sosiți aici ai foilor românesi „Tribuna” și „Telegraful român”, actuarul dela consistorul metropolitan gr.-or. rom. din Sibiu, dl Petru Petrovics a fost obiectul celor mai vehemente atacuri din partea numitelor diare, și anume din cauza aceea, fiindcă se presupune că dl Petrovics e autorul împărțirii făcute în nr. 118 alui „Pester Lloyd” din 30 Aprilie, care s'a ocupat cu sinodul bisericesc al arhiepiscopiei gr.-or. rom., ce de curând a avut loc la Sibiu, și cu rezoluțiunea propusă de Dr. Nicolae Pop. Față cu aceste ținem de datorința noastră, a declara în modul cel mai hotărât, că de Petru Petrovics nu stă în legătură nici directă nici indirectă cu împărțirea foii noastre, de care e vorba”.

Precum se vede autorul acestei declarațiuni foarte hotărâte n'a cetit nici când „Tribuna”, deoarece în acest diar dl Petru Petroviciu n'a fost nici când atins nici direct nici indirect.

**Familia decedatului principe Carageorgievici** a primit multe telegrame de condolență între cari și dela Maiestatea Sa monarhul nostru, dela Tarul, Curtea rusească, dela regina spaniolă Isabela și dela principele Montenegro. Toți membrii familiei sunt împreună lângă decedatul afară de un fiu al principelui, principele Arzen, care servește în armata franceză în Tonching în rang de căpitan.

**Rieger și politica Cehilor din Boemia.** În 2 l. c. n. conducătorul Cehilor bătrâni, Dr. Rieger a ținut în clubul acestui partid o prelegere în care a dezvoltat programul sau politic. Între altele a ținut: „Așa numita „ținută mai acută” care o doresc mulți, ne-ar aduce mai multă daună, decât folos. Chiar delegațiunea cehică poate răsturna un minister mai ușor, decât ori care alt partid, decât că nu se poate să se va întâmpla după aceea. Programul viitor e cunoscut; el culminează în baza dreptului de stat pe care a recunoscut-o și împăratul în mesajul de tron. Noi nu voim a scurta în drepturile lor pe Nemți; voim numai ca fiecare Ceh să fie egal îndreptățit în toată țara și ca fiecare funcționar de stat să știe amândouă limbile... Dacă amândouă limbile vor deveni generale, atunci discordia va peri”.

**Zăpadă.** Din Galiția orientală se telegrafează, că la 4 l. c. n. a nins și temperatura a scăzut tare; semănăturile sunt primejdute, ear' rodul pomilor e compromis cu totul.

**Erupțiunea Vezuului.** Din Neapole se scrie că Vezuul a erupt prin două deschizături

la o depărtare de vre-o 200 metri dela gara de sus a căii ferate. Lava curge în cantitate mare spre Tore del Greco și Pompeji.

**Dramă familială.** Un păzitor de drum din Laibach și-a împușcat alaltăieri, în un moment de nebunie, cu un revolver trei băieți ai sei.

**Puterea patriotismului și a câștigului.** În săptămâna trecută guvernul rusesc a comandat din Anglia dela mai multe firme o cantitate mare de cărbuni de peatră pentru vapoarele de războiu rusești. O singură firmă a refuzat din simțământ de patriotism, în vederea războiului anglo-rusesc a servi comanda făcută și a răspuns pe cale telegrafică următoarele: „Acum nu voim să vindem Rusiei pe nici un preț nici o singură toană de cărbuni”. Celelalte firme au vândut cărbuni pentru preț mare.

### Cestiuni scolare.

Mercurea 21 Aprilie 1885.

Principiul „Unde sunt doi sau trei adunați într-un nume, acolo sunt eu”, — rostite oare-când de întemeietorul creștinismului, nici când nu a făcut atâtea cuceriri în viața socială a omenirii ca în veacul, și mai ales în partea a doua a veacului, în care trăim. Ori-ce scop ce nu se poate ajunge de singuratici, din pricina puținătății puterilor, pus în mâna unui număr mai mare de oameni, se ajunge adese-ori cu siguranță și cât se poate de ușor. Și scopuri care de singuratici nu se pot ajunge, în ziua de astăzi sunt foarte multe. Și este afară de toată îndoeala, că ele se vor înmulți în proporția, în care va crește, respective se va dezvolta civilizația și cultura.

Fiindcă civilizația popoarelor, acum este destul de înaintată, trebuințele sunt felurite și enorm de multe; pentru-că mulțimea scopurilor culturale o cere aceasta.

Ajunși deci și Românii ardeleni, de alt-cum pururea împedează în înaintarea și dezvoltarea lor firească, la starea de a pute pricepe însemnătatea principiului de mai sus, atât de practicat adă la popoarele mai înaintate în cultură, cu toată puterea s'au apucat și dinșii să se conformeze lui: au început a întemeia fel și fel de societăți, asociațiuni și reuniuni.

Unele dintre aceste reuniuni sunt și reuniunile învățătorilor români greco-orientali din arhiepiscopia transilvană.

Aceste reuniuni, după modul corporațiunilor mai mari, sunt împărțite în despartăminte constituitoare din părți mai mici, și anume din câte un protopresbiterat.

Învățătorii din câte un protopresbiterat dar' formează câte un despartământ al reuniunii și, după împregiurări, se adună de două, de trei și de mai multe ori pe an la ședințe, unde se ocupă de soarta lor și de soarta micilor băieți puși în mâna lor, respective de aflarea mijloacelor menite a le ușura sarcina lor și de a ușura după putință instrucțiunea poporală, încredințată lor.

Un astfel de despartământ al reuniunii învățătoresci este și despartământul tractului Mercurei, care, Sâmbătă la 20 Aprilie a. c. st. v., a fost întrunit în ședința ordinară.

Scopul meu deci este a descrie pe scurt impresiunile produse asupra mea în decursul acestei ședințe.

Sâmbătă dimineața la oarele 9, conform programei împărțite prin circular protopresbiterat cu două săptămâni înainte, din 23 învățători tractuali 19 au asistat la serviciul dăescă ofițiat de protopresbiterul tractual, Ioan Droc.

După terminarea acestui serviciu împreună cu doxologia care mare și cu sfîșirea apei, învățătorii, au mers în localul scoalei noastre din loc, unde, fiind absent presidentul despartământului, o comisiune a invitat pe presidentul reuniunii, pe zelosul protopresbiter Ioan Droc, care, cedând invitației, fără amânare s'a și prezentat acolo.

Întriat în școală, presidentul, între urări vii, a deschis ședința prin o cuvântare ocazională; a accentuat însemnătatea reuniunilor învățătoresci, și a pus la inimile celor de față marea răspundere ce o au pentru soarta și viitorul generațiunilor viitoare.

După această cuvântare a urmat alegerea notarului, în persoana învățătorului din Mercurea, George Babeș, și apoi, conform programului, ceteria operatorilor, cu a căror lucrare au fost de mai înainte însărcinați câțiva învățători de frunte.

Temele lucrate au fost:

a) Cum să se propună gramatica în despartământul I, al II și al III;

b) Cum au a se propune științele naturale și fizice ca pe baza cărții de cetire;

c) Cum și cu ce ocupă învățătorul pe elevi în oarele de prelegere având 3 despartăminte?

Aceste teme, ușoare la părere, dar' destul de grele în realitate, tractate de altmintearea destul de bine, au format substratul discuțiunii din ședință.

Sub decursul desbaterii, mai mulți dintre învățători au dovedit în de ajuns, că sunt vrednici de frumosul nume ce-l poartă. Cu deosebire la tema din urmă, care, după cuprinsul ei, a fost cea mai grea, s'a învins o desbatere atât de serioasă, încât le poate servi spre onoare membrilor despartământului, cari au luat parte la ea.

Sub înțeleapta conducere a presidentului, a fost exhaiat materialul, asupra căruia a avut să desbată despartământul de așa, încât chiar și un laic în materie didactică și pedagogică, încă ar fi putut să se încredințeze despre folosul ce-l prestează reuniunile învățătoresci.

Ca în totdeauna, învățătorii nostri și de astădată, pre lungă cunoștință destul de frumoasă, au dovedit și tact și simț de ordine. Deși mai toți îmbrăcați în haine simple naționale, dar' puși în fața serioaselor desbateri, păreau a fi mai flegmatici decât mulți alții preținși mai culti, mai „inteligenti”.

De altmintearea, că învățătorii din acest despartământ, în mare parte, sunt conscii de chemarea lor, o dovedesc și împregiurarea, că din 23, 20 au luat parte la ședință.

Preste tot constat cu plăcere, că statul nostru învățătoresc, de când i s'a făcut posibil contactul prin reuniuni, dă semne învederate de prosperare. Și, de bună seamă, cu prosperarea lui, vor prospera și generațiunile următoare ale mult cercatului nostru neam.

Dorind deci cât mai puternică prosperare tuturor reuniunilor noastre, doresc din inimă, ca despartământul Mercurei, sub merituoașă conducere a actualului președinte al reuniunii să fie binecuvântat totdeauna de fructe mănoase, întru nutrireă vieții intelectuale și morale a scumpulor noastre odrasle.

### Tractarea exercițiilor gimnastice în scoalele primare.

De Iosif Aron.

(Urmare din n-rul 92.)

#### III. Mișcările mâinilor.

Repediți mâna stângă înainte — una! două! trei! La comanda „una” stânga se ia dela sold, palma se face pumn și se pune pe pept (pe țiță); la comanda „două” se repede drept înainte, ear' la comanda „trei” se desface pumnul și se așează earăși pe sold.

Repediți mâna dreaptă înainte — una! două! trei! Ceea-ce s'a făcut cu mâna stângă, se face acum cu mâna dreaptă.

Repediți ambe mâinile înainte — una! două! trei! Mânile se pun cu pumnii pe pept (rămânând coatele aproape de trup), se reped cu înțelea drept înainte și se țin în linie orizontală cu umerii, apoi se reped în lături fără a le strîmba din cot și se pun pe solduri.

Repediți mâna stângă în lături — una! două! trei! Ca și la exercițiile precedente: se face palma pumn și se pune pe pept, se repede drept în stânga, apoi se așează pe sold.

Repediți mâna dreaptă în lături — una! două! trei! Precum cu stânga, așa cu dreapta.

Repediți ambe mâinile în lături — una! două! trei! Ambe mâinile se întind într-o linie dreaptă. — La comanda: „Legănați mâinile în sus și în jos” se desface pumnii, se țin cu dosul palmei în sus și se leagăna mâinile — până se comandă „Mânile la solduri”.

Repediți mâinile în sus — una! două! trei! Se țin mâinile cu pumnii pe pept aproape de umeri și cu coatele pe coaste, apoi se ridică drept în sus — formând fiecare braț cu respectul picior o linie perpendiculară, în fine se pun earăși pe solduri.

Repediți mâinile în jos — una! două! trei! La acest exercițiu se fac palmele pumn, se întorc subsoară cu încheieturile încovoiate, apoi se reped mâinile aspru și drept în jos, după aceea se pun pe solduri.

Mânile în sus — arc! Scolarii își întind mâinile mai întâiu orizontal în lături, apoi le ridică în sus — întorcându-și palmele și inclinându-le spre olaltă, până-ce se ating virfurile degetelor; astfel se formează un arc deasupra capului.

Mânile în sus — arc, genunchii plecați — una! două! Întinzând mâinile în lături, se pleacă genunchii și se formează deasupra capului arcul descris mai sus; la „una” se pleacă genunchii, la „două” se întind.

Mânile în sus — arc, săriți — una! două! Se execută exercițiul — după comandă.

Roata cu mâna (stânga, dreapta) înainte — una! două! trei! La această comandă se face mâna respectivă pumn și întinzându-o înainte, se ridică pe lungă cap și se rotește mai de multe ori, dar' cât se va pute mai pe lungă trup, fără ca aceasta să se miște. Mâna se pune la sold numai după-ce se comandă „stați”.

Roata cu mâna (stânga, dreapta) îndărăt — una! două! trei! Întocmai ca și exercițiul precedent, numai că întinzând mâna respectivă înainte, rotațiunea se începe din sus în jos.

Împreună brațele la spate — una! două! La „una” se împreună brațele la spate așa, ca brațul stâng să fie apucat pe deasupra și aproape de cot de mâna dreaptă, mana stângă întinsă să fie dedesupt și să cuprindă cotul drept; la „două” se pun mâinile pe solduri. După aceasta se apucă brațul drept de mâna stângă și mâna dreaptă cuprinde cotul stâng.

Salutați! Mâna cu care se poartă cu degetele unite, se ridică la înălțimea capului se ține ridicat la

tâmpile se țin degetele unit timp de 2 secunde, apoi se lasă mâna dreaptă în jos; deprinderea se face mai întâiu după comandă: la „una” se ridică mâna, la „două” se lasă în jos. Asemenea li se arată scolarilor și se deprind a saluta cu peleria și cu căciula în mână (mai întâiu după comandă: la „una” se ridică mâna și prinde peleria, la „două” se ia peleria de pe cap și se ține în dreptul peptului de alături — mâna fiind numai puțin încovoată la cot, la „trei” se pune peleria pe cap, la „patru” se lasă mâna respectivă în jos); li se spune că, având a saluta pe o persoană, care le stă în față ori deasupra, să salute cu mâna dreaptă; ear' dacă persoana li este de-adreapta, să salute cu mâna stângă; salutul se-l facă totdeauna când sunt aproape de 3 pași de vre-o persoană, pe care se cuvine să o salute, și salutând să privească în fața acelei persoane. Exercițiile gimnastice este bine să se înceapă și să se termine totdeauna cu un salut.

(Va urma.)

### Avis.

Adunarea generală de ăstimp a „Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din giurul Gherlei” se va țină în 26 și 27 Maiu st. n., adică a treia și a patra zi de Rusali, în Minthiul-Gherlei, tractul protopopesc al Săn-Marghitei, la care a participa, membrii ordinari în sensul statutelor, ear' amicii scoalei și ai culturii populare ca oaspeți — cu toată stima sunt invitați.

Din ședința comitetului administrativ, ținută în Gherla, în 3 Maiu nou 1885.

Președintele: Secretarul:  
Michail Șerban, Ioan Hodorean.  
canonic.

### Varietăți.

**(Capra grădinar.)** În zilele acestea s'a înfățișat la căpitanul de poliție Urs din Budapesta un bărbat elegant îmbrăcat spunându-i că e pungaș și imbiându-se să fie primit în corpul poliștilor pentru timpul expoziției. Cererea și-a motivat-o în următoarele: „Cores prin pedepse pentru pungași și intimidat prin măsurile polițienesci luate în timpul mai nou, am crezut că pot face un serviciu bun înrolându-mă în corpul polițienesc, deoarece-ce știu apucăturile pungașilor și prin urmare pot să observ și să pun mâna mai ușor pe pungași în urma meseriei mele din trecut de pungaș.” — Prelungă toată bunăvoința dovedită de a se pune în serviciul siguranței publice, căpitanul Urs l-a trimis cu escortă în Sătoralia-Ujhely, locul nașcerii sale.

**(Cât crește ziua în luna Maiu?)** În 1 Maiu n. soarele a răsărit la 4 oare 48 minute și a apus la 7 oare 9 min.; ziua a fost de 14 oare 23 minute. În 31 Maiu soarele va răsări la 4 oare 9 min. și va apune la 7 oare 46 min.; ziua va fi dar' în 31 Maiu n. de 15 oare 37 min. Astfel ziua crește în luna Maiu cu 1 oară 14 min.; ear' noaptea care, în 1 Maiu a fost de 9 oare 37 min., în 31 Maiu va fi numai de 8 oare 23 min.; — noaptea scade dar' cu atâta cu cât a crescut ziua.

### Serviciul telegrafic

al „TRIBUNEI.”

**Budapesta, 7 Maiu n.** Casa deputaților. Ministrul de comunicațiune prezintă proiectul de lege privitor la construirea liniei ferate locale Matra. La desbaterea asupra proiectului de lege privitor la dreptul de apă, Hodossy propune luarea proiectului dela discuție. Ministrul de comerț Széchenyi combate propunerea lui Hodossy declarând că proiectul e lucrat cu ajutorul celor mai distinse puteri. După-ce au mai vorbit Szilágyi, Almásy și Thály pentru delăturare, ear' Darányi contra delăturării proiectului, se declară ministrul-președinte Tisza, prin o vorbire lungă, în contra luării proiectului de sub discuțiune; propunerea lui Hodossy a cădut și s'a început desbaterea generală asupra proiectului.

**Berlin, 7 Maiu n.** Un lucrător fără ocupațiune în vrăstă de aproape 30 ani, precum se dice din Ragnitz, a aruncat ieri după ameați o peatră spre fereastra palatului imperial. Împăratul n'a fost acasă în timpul când s'a întâmplat aceasta. Atentatorul, al cărui nume nu se știe, a fost arestat.

**Londra, 7 Maiu n.** „Daily News” spune că guvernul Rusiei a dat asigurări positive, că nu are intențiunea a ocupa Herat-ul nici acum nici în viitor.

Director: Ioan Slavici.  
Responsabil: Cornel Pop Păcurar.

- La administrațiunea „Românului“ se află de vânzare:
1. **Scrieri din Junețe și din Exiliu**, de C. A. Rosetti, 2 volume 10 lei.
2. **Moartea și înmormântarea lui C. A. Rosetti**. O broșură, conținând o dare de seamă generală, ultimele cuvinte ale lui C. A. Rosetti, testamentul său, descrierea celor trei zile, în care corpul a fost expus la domiciliu, telegrame, adrese și scrisori de condolență, înmormântarea, discursurile rostit, discursurile depuse, apreițiările presei române și străine, poezii, etc., 50 bani.
3. **Banchetul oferit lui C. A. Rosetti** cu ocaziunea aniversării a 25-a la fundării „Românului“. O broșură conținând descrierea și discursurile rostit, 50 bani.
4. **O căsătorie strălucită**, de d-na Emilia Carlen, cea mai renumită scriitoare suedeză. Acest frumos roman se vinde în folosul unei scoale din Transilvania, cu prețul de 60 bani.
5. **Orfana**, de Henri Conscience (se vinde tot în același scop) 1 leu și 50 bani.
6. **Noua lege electorală**, 50 bani.
7. **Revoluțiunea lui Tudor Vladimirescu** de Cioranu, 1 leu.
8. **Novele**, de Mircea Rosetti, 1 lei și 50 bani.
9. **Stăpânii noștri**, de M. Rosetti, un mare volum, 3 lei.
10. **Ulmii**, de Henry Gréville 1 lei și 50 bani.
11. **Căpița roșie**, de F. M. Ntley, 2 volume, 3 lei.
12. **Cayetano Victoria**, de L. Biart, 1 leu.

**Timpul.** După seceta din zilele trecute, ce în adevăr împedecase în mare parte sămănăturile în desvoltarea lor, — a urmat o ploaie, ce a durat v'ro trei zile. Această ploaie a încetat încă altăieri, lăsând câmpului — deocamdată — destulă umezeală, ca plantele sămănate și resărite deja, să poată fi provădute pe un timp oare-care. Ieri, cu deosebire aici și în părțile mai apropiate de noi a domnit un vânt aspru peste țina întreagă; de cu seară apoi a încetat, însă se simția, că chiar și temperatura se recise în cătat. Ați de dimineață cerul s'a înșeninat și soarele earăși răspândește căldura rațelor sale spre câmpiurile înverdeite.

**În favorul exportului de lemn ungar.** Am amintit și noi la locul acesta, că în favorul exportului de lemn ungar în străinătate precum și în provinciile austriace, pe căile ferate de stat reg. ung., precum și pe căile ferate nord-vestice ungare s'au conces taxă de transport favorabile, cari

**Sciri economice din România.** „Cultivatorul“ ȋcece ȁce recoltate sȁnt ȁnvelitoare. „De mult — ȋce ȣerȁni — n'ȁm pomenit ȁȣa frumuseȣe de bucate, ȁtȁta spor dȁmneȣesc“. Dela Pitesci ȁn sȁ bȁntuit ȁnȣe seceta. Pe ȁcolo nȁci orȣurile n'ȁn rȣȣirit. Poate ploaia din urmȁ va fi rȣversȁt ȣi pe ȁcolo binefacerile ei. Numȣroȣase nave de comerȣiu stau preparate ȁn porturile Angliei pentru transporturi de cereale. Cȁmpul e pretutindenȁ cȁrȁmidȁ, din cauze secetei. Porumbul stricat continuȁ a fi consumat de cȁtrȁ ȣerȁni! Sumȁ de morȣi ȣi de boale sȁnt de ȁnregistrat.

**Cultura tutunului în România.** Întinderea culturii de tutun, după declarațiunile făcute de cultivatori, este în anul acesta de 5400 hectare sau aproximativ 10.800 pogoane. Numărul total al cultivatorilor se urcă la 16.210. Această cultură se împarte pe județe în modul următor: În județul Vlașca sînt 34 comune, în cari se cultivă tutun de un număr de 5096 cultivatori și pe o întindere de 1618 hectare.

În județul Ilfov sînt 18 comune cu 4339 cultiva-  
tori și întinderea culturii este evaluată la 1472 hectare.

În județul Dâmbovița sînt 24 comune cu 3929 cultivatori, ear' întinderea culturii este de 1015 hectare.

În județul Jilomița numărul comunelor este de 9, acela al cultivatorilor de 1791 și se cultivă tutun pe o întindere de 575 hectare.

În județul Tulcea sînt 5 comune cu 192 cultiva-  
tori, ear' întinderea culturii este de 467 hectare.

În județul Tutova se cultivă tutun în 10 comune, pe o întindere de 193 hectare și de către 641 cultivatori.

În județul Fălciu sînt 6 comune cu 222 cultiva-  
tori, ear' întinderea culturii este de 62 hectare.

În anul trecut cultura constatată s'a făcut pe o întindere de 5036 hectare, adică cu 364 mai puțin decât în anul curent.

Tragerea din 6 Maiu st. n.  
Brünn: 43 60 9 70 75.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. —.— până —.— (lungă Tisza) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 9.40 până 9.75, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 9.20 până 9.75, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 9.20 până 9.75, (de Bacskas) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. —.— până —.—, (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 9. —.— până 9.50.

Ord (nutreț): 60—62 Kilo fl. 7.— până 7.30; (de berărie) 62—64 Kilo fl. 7.50 până 9.70.

Ovės (ungurese) 37—40 Kilo fl. 7.25 până 8.55.  
Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.35 până 6.40; de  
alt soi fl. 6.25 până 6.20.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—.

Mălaiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.25.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 9.11 până 9.13 (per  
Septembre—Octobre) Kilo fl. 9.56 până 9.58.

Săcara (primăvară) — Kilo fl. 5.71 până 5.73.

Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 6.20 până 6.22.  
Banița (August—Septemvrie) fl. 13<sup>5/</sup> până 13<sup>6/</sup>.

Spirit (brut) 100 L. fl. 27.— până 27.50.

|                                 |       |        |       |        |
|---------------------------------|-------|--------|-------|--------|
| Renta amort. (5%)               | Cump. | 93.—   | vënd. | 94.—   |
| " Rur. conv. (6%)               | "     | 88.—   | "     | 89.—   |
| Act. de asig. Dacia-Rom.        | "     | 290.—  | "     | 295.—  |
| Banca națională a României      | "     | 1135.— | "     | 1200.— |
| Împr. oraș. București           | "     | 30.—   | "     | 32.—   |
| Credit mob. rom.                | "     | 190.—  | "     | 195.—  |
| Act. de asig. Naționala         | "     | 260.—  | "     | 270.—  |
| Scrisuri financiare urbane (5%) | "     | 93.—   | "     | 94.—   |
| Societ. const.                  | "     | 239.—  | "     | 239.—  |
| Schimb 4 luni                   | "     | —      | "     | 30.—   |
| Aur                             | "     | 12 1/4 | "     | 12 40  |

|                                                           |    |        |
|-----------------------------------------------------------|----|--------|
| Renta de aur ung.                                         | 6% | —.     |
| „ „ „                                                     | 4% | 95.65  |
| „ „ hârtie „                                              | 5% | 90.60  |
| Împrumutul câilor ferate ung.                             |    | 144.50 |
| Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.            |    | 96. —  |
| (1-a emisiune)                                            |    |        |
| Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.            |    | —.     |
| (2-a emisiune)                                            |    |        |
| Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.            |    | 107. — |
| (3-a emisiune)                                            |    |        |
| Bonuri rurale ung.                                        |    | 103. — |
| „ „ „ cu cl. de sortare                                   |    | 102.25 |
| „ „ „ bănățene-timișene                                   |    | 102. — |
| „ „ „ cu cl. de sortare                                   |    | 101.60 |
| „ „ „ transilvane                                         |    | 100.25 |
| „ „ „ croato-slavone                                      |    | 101. — |
| Despăgubire pentru dițina ung. de vin                     |    | 96.50  |
| Împrumut cu premiu ung.                                   |    | 114.75 |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin                  |    | 118.50 |
| Renta de hârtie austriacă                                 |    | 81.50  |
| „ „ argint austriacă                                      |    | 81.75  |
| „ „ aur austriacă                                         |    | 106.50 |
| Losurile austr. din 1860                                  |    | 138.75 |
| Acțiunile băncei austro-ungare                            |    | 850. — |
| „ „ de credit ung.                                        |    | 287. — |
| „ „ „ „ austr.                                            |    | 278.60 |
| Argintul                                                  |    | —.     |
| Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“ |    | 101. — |
| Galbeni împărătești                                       |    | 5.84   |
| Napoleon-d'ori                                            |    | 9.83   |
| Mărci 100 imp. germane                                    |    | 60.90  |
| Londra 100 Livres sterlinge                               |    | 124.60 |

|                                                |    |        |
|------------------------------------------------|----|--------|
| Rentă de aur ung.                              | 6% | —.     |
| „ „ „                                          | 4% | 95.75  |
| „ „ hârtie                                     | 5% | 90.75  |
| Împrumutul căilor ferate ung.                  |    | 146.—  |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. |    | —.     |
| (1-a emisiune)                                 |    | 96.—   |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. |    | —.     |
| (2-a emisiune)                                 |    | —.     |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. |    | —.     |
| (3-a emisiune)                                 |    | 107.—  |
| Bonuri rurale ung.                             |    | 102.50 |
| „ „ „ cu cl. de sortare                        |    | 102.50 |
| „ „ „ bănățene-timișene                        |    | 101.75 |
| „ „ „ cu cl. de sortare                        |    | 100.75 |
| „ „ „ transilvane                              |    | 101.—  |
| „ „ „ croato-slavone                           |    | 101.—  |
| Despăgubire pentru dijma ung. de vin           |    | 96.50  |
| Împrumut cu premiu ung.                        |    | 115.—  |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin       |    | 119.—  |
| Rentă de hârtie austriacă                      |    | 81.80  |
| „ „ argint austriacă                           |    | 82.25  |
| Rentă de aur austriacă                         |    | 107.20 |
| Losurile anstr. din 1860                       |    | 138.75 |
| Acțiunile băncii austro-ungare                 |    | 851.—  |
| „ „ de credit ung.                             |    | 287.25 |
| „ „ „ „ austr.                                 |    | 287.70 |
| Argintul.                                      |    | —.     |
| Galbeni împărătești                            |    | 5.84   |
| Napoleon-d'or.                                 |    | 9.83   |
| Mărci 100 imp. germane                         |    | 60.85  |
| Londra 10 Livres sterline                      |    | 124.55 |

| Budapesta—Predeal |                        |                 |                   | Predeal—Budapesta |                   |                        |                 | Budapesta—Arad—Teiuș   |                 |       | Teiuș—Arad—Budapesta   |                 |                 | Copșa mică—Sibiiu |                        |                 |                        |                        |       |
|-------------------|------------------------|-----------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------------------|-----------------|------------------------|-----------------|-------|------------------------|-----------------|-----------------|-------------------|------------------------|-----------------|------------------------|------------------------|-------|
|                   | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>omnibus | Tren<br>accelerat |                   | Tren<br>accelerat | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>omnibus | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>omnibus |       | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>omnibus | Tren<br>omnibus |                   | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>omnibus | Tren<br>de<br>persoane | Tren<br>de<br>persoane |       |
| Viena             | 8.25                   | 8.35            | 3.30              | București         | 7.15              | —                      | —               | Viena                  | 8.25            | 8.35  | Teiuș                  | 2.39            | 9.50            |                   | Copșa mică             | 11.10           | 2.20                   | 6.41                   | 3.20  |
| Budapesta         | 8.00                   | 6.55            | 9.45              | Predeal           | 1.09              | —                      | —               | Budapesta              | 8.00            | 6.55  | Alba-Iulia             | 3.40            | 10.42           |                   | Șeica mare             | 11.40           | 2.56                   | 7.11                   | 3.50  |
| Szolnok           | 11.24                  | 10.55           | 12.18             | Timiș             | 1.33              | —                      | —               | Szolnok                | 11.14           | 12.28 | Vințul de jos          | 4.04            | 11.09           |                   | Loamneș                | 12.23           | 3.45                   | 7.54                   | 4.33  |
| P. Ladány         | 2.01                   | 2.04            | 1.59              |                   | 2.06              | —                      | —               | Arad                   | 3.35            | 5.30  | Șibot                  | 4.35            | 11.43           |                   | Oena                   | 12.57           | 4.25                   | 8.25                   | 5.0   |
| Oradea-mare       | 4.11                   | 5.13            | 3.20              | Brașov            | 2.16              | 6.30                   | 5.45            |                        | 4.00            | 6.20  | Orăștia                | 5.02            | 12.13           |                   | Sibiiu                 | 1.20            | 4.51                   | 8.48                   | 5.27  |
|                   | 4.21                   | 9.37            | 3.25              |                   | 2.44              | 7.09                   | 6.28            | Glogovaț               | 4.16            | 6.39  | Simeria (Piski)        | 5.44            | 1.22            |                   |                        |                 |                        |                        |       |
| Vărad-Velencze    | 4.29                   | 9.45            | —                 | Feldioara         | 3.03              | 7.41                   | 7.07            | Gyorok                 | 4.47            | 7.19  | Deva                   | 6.05            | 1.48            |                   | Sibiiu—Copșa mică      |                 |                        |                        |       |
| Fugyi-Vásárhely   | 4.40                   | 9.59            | —                 | Ágostonfalva      | 3.18              | 8.09                   | 7.36            | Pauliș                 | 5.02            | 7.39  | Braniște               | 6.34            | 2.21            |                   | Sibiiu                 | 8.10            | 11.10                  | 4.00                   | 10.00 |
| Mező-Telegd       | 5.02                   | 10.28           | 3.56              | Homorod           | 3.51              | 8.53                   | 8.34            | Radna-Lipova           | 5.25            | 8.11  | Ilia                   | 7.01            | 2.54            |                   | Oena                   | 8.35            | 11.38                  | 4.26                   | 10.25 |
| Rév               | 5.46                   | 11.41           | 4.31              | Hașfalău          | 4.51              | 10.18                  | 10.22           | Conop                  | 5.57            | 8.49  | Gurasada               | 7.15            | 3.09            |                   | Loamneș                | 9.13            | 12.14                  | 5.04                   | 11.00 |
|                   |                        |                 |                   | Sighișoara        | 5.11              | 10.55                  | 11.14           | Bérvava                | 6.18            | 9.18  | Zam                    | 7.49            | 3.48            |                   | Șeica mare             | 9.43            | 12.46                  | 5.34                   | 11.30 |
| Bratca            | 6.09                   | 12.15           | —                 | Elisabetopole     | 5.39              | 11.36                  | 12.07           | Soborșin               | 7.11            | 10.27 | Soborșin               | 8.32            | 4.37            |                   | Copșa mică             | 10.08           | 1.13                   | 5.59                   | 11.55 |
| Bucia             | 6.27                   | 12.48           | —                 | Mediaș            | 6.00              | 12.11                  | 12.43           | Zam                    | 7.48            | 11.18 | Bérvava                | 9.19            | 5.30            |                   |                        |                 |                        |                        |       |
| Ciucia            | 6.52                   | 1.48            | 5.28              | Copșa mică        | 6.29              | 12.35                  | 1.23            | Gurasada               | 8.22            | 11.57 | Conop                  | 9.40            | 5.58            |                   |                        |                 |                        |                        |       |
| Huiedin           | 7.32                   | 3.21            | 6.01              | Micăsasa          | —                 | 12.54                  | 1.42            | Ilia                   | 8.40            | 12.27 | Radna-Lipova           | 10.16           | 6.38            |                   | Cucerdea—Oșorhei       |                 |                        |                        |       |
| Stana             | 7.51                   | 3.54            | —                 | Blaj              | 7.02              | 1.29                   | 2.17            | Braniște               | 9.02            | 12.57 | Pauliș                 | 10.32           | 6.56            |                   | Cucerdea               | 9.36            | 4.35                   | 8.35                   | 3.55  |
| Aghiriș           | 8.12                   | 4.34            | —                 | Crăciunel         | —                 | 1.45                   | 2.33            | Deva                   | 9.32            | 1.45  | Gyorok                 | 10.48           | 7.15            |                   | Chetă                  | 10.07           | 5.06                   | 9.06                   | 4.26  |
| Ghirbău           | 8.24                   | 4.52            | —                 | Teiuș             | 7.38              | 2.26                   | 3.18            | Simeria (Piski)        | 10.12           | 2.58  | Glogovaț               | 11.17           | 7.48            |                   | Ludoș                  | 10.29           | 5.28                   | 9.28                   | 4.49  |
| Nedeșdu           | 8.38                   | 5.11            | —                 | Âid               | 7.55              | 2.48                   | 3.38            | Orăștia                | 10.47           | 3.46  |                        | 12.32           | 8.05            |                   | M. Bogat               | 10.39           | 5.38                   | 9.38                   | 4.59  |
|                   | 8.57                   | 5.40            | 7.08              | Vințul de sus     | —                 | 3.12                   | 4.06            | Șibot                  | 11.14           | 4.20  | Arad                   | 12.00           | 8.45            | 6.10              | Cipeu-Iernut           | 11.20           | 6.20                   | 10.19                  | 5.40  |
| Cluj              | 9.23                   | 6.00            | 7.18              | Uioara            | —                 | 3.19                   | 4.14            | Vințul de jos          | 11.46           | 5.06  | Szolnok                | 4.00            | 2.10            | 7.27              | Kerelô-Sz.-Pál         | 11.35           | 6.36                   | 10.34                  | 5.55  |
| Apahida           | 9.50                   | 6.29            | —                 | Cucerdea          | 8.24              | 3.36                   | 4.53            | Alba-Iulia             | 12.21           | 6.15  | Budapesta              | 7.44            | 6.40            |                   | Nireșteu               | 11.59           | 7.01                   | 10.58                  | 6.25  |
| Ghiriș            | 11.15                  | 8.14            | 8.29              | Ghiriș            | 8.48              | 4.10                   | 5.45            | Teiuș                  | 12.53           | 7.00  | Viena                  |                 |                 |                   |                        |                 |                        |                        |       |

tipografic, societate pe acțiuni în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.